

Lausuntopyyntö itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

Kunnanhallitus 18.11.2024 § 177
382/00.01.02.03/2024

Valmistelija

kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallitus jatkaa itäisen Suomen kehittämisvisiotyötä muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa. Nyt lausunnoille avatun Itäisen Suomen ohjelman tavoite on konkretisoida kehittämisvision tavoitteita toimenpiteiksi. Kuulemisen tavoitteena on saada näkemyksiä itäisen Suomen ohjelmaan ehdotetuista toimenpiteistä alueen mahdollisuuksien vahvistamiseksi.

Itäisen Suomen ohjelmatyön tavoitteena on edistää itäisen Suomen alueiden mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä taloudellisen kasvun, alueellisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista. Itäisen Suomen elinvoimaisuuden vahvistaminen on keskeistä koko EU:lle. Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut myös Suomen geopoliittista asemaa, ja lisännyt itäisten raja-alueiden turvallisuuspoliittista merkitystä myös Euroopan unionille ja Natolle. Itäisen Suomen ohjelman tavoitteena on edistää Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta muuttuneessa turvallisuus- ja geopoliittisessa tilanteessa.

Itäisen Suomen ohjelman valmistelutyö on käynnistynyt keväällä 2024 ja sitä valmistellaan poikkihallinnollisessa valmisteluryhmässä työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Ryhmässä ovat mukana edustajat Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan sekä Kainuun maakunnista sekä laajasti eri ministeriöistä.

Lausunnon avatussa ohjelmaluonnoksessa esitetyt toimenpiteet perustuvat valmisteluryhmän työhön, eikä niitä ole käsitelty vielä poliittisesti. Valmisteluryhmä tekee ehdotuksen Itäisen Suomen ohjelmaksi ja siihen sisältyviksi toimenpiteiksi 31.12.2024 mennessä. Valmisteluryhmän työtä tukee laajalti eri sidosryhmien edustajista koostuva neuvottelukunta.

Ohjelman toimeenpanon on tarkoitus käynnistyä vuoden 2025 alussa ja jatkua hallituskauden loppuun. Osa toteutettavista toimenpiteistä on pidemmän aikavälin toimia, joiden toteutus edellyttää sitoutumista myös tulevilla hallituskausilla. Ohjelmassa on tarkoitus esittää konkreettisia toimia, joilla voidaan:

- lisätä kestäväen kasvun mahdollisuuksia ja uusia investointeja sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja alueiden elinvoimatekijöitä
- voidaan kestävästi hyödyntää puhtaan energian mahdollisuuksia ja tukea digitaalista puhdasta kasvua
- lisätään alueen kestäväen matkailun vetovoimaa
- edistetään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta
- vahvistetaan koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

- lisätään alueen (fyysistä ja digitaalista) saavutettavuutta.

Luonnos Itäisen Suomen ohjelmaksi on liitteenä. Lausuntoaika on 22.11.2024 mennessä. Lausuntojen toivotaan olevan ilmaisultaan ytimekkäitä.

Esittelijä

kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus

Ilomantsin kunta päättää antaa seuraavan lausunnon Itäisen Suomen ohjelman luonnoksesta:

1. Kunnanhallitus esittää ohjelmassa käytetyn käsitteen itäinen Suomi vaihtamista selkeään Itä-Suomi-nimeen. Itä-Suomi kuvaa selkeästi alueen, jolle ohjelma kohdistuu. Sisällöltään ohjelmaluonnos nostaa esille oikeita asioita Itä-Suomen kehityksen esteistä, mutta ei sisällä riittävästi käytännön toimenpide-ehdotuksia. Konkreettisista ehdotuksista erityistalousalueen perustaminen on käynnistettävä vuonna 2025 ja alueelle on kohdistettava sekä verotuksellisia että investointeihin kannustavia ratkaisuja.

2. Puhtaan energian mahdollisuuksien edistämiseksi tavoitteena on oltava Fingridin kantaverkon Huutokoski-Kontiolahti 400 Kv:n voimalinjanrakentaminen ja Pohjois-Karjalan kytkeminen 400 Kv:n sähkönsiirtoverkkoon. Itä-Suomeen on perustettava tuulivoimarakentamisen kompensatioalue siten, että Pohjois-Karjala on siinä mukana. Puolustusministeriölle ja Puolustusvoimille on annettava toimeksianto valmistella esitys nykyisen järjestelmän korvaavan uuden ilmailuvalvontasuorituskyvyn hankkimiseksi. Tällä mahdollistetaan itärajan lähialueiden tuulivoimarakentaminen.

3. Toimivat väylät ja radat edistävät paitsi elinkeinoelämää, myös kestävä matkailua. Saimaan kanavan korvaavan meriyhteyden selvittämisen vaihtoehdot on otettava tarkasteluun. Junaliikenneyhteyksien nopeuttamiseksi Karjalan radan Joensuun ja Imatran välisen rataosuuden välityskykyä on parannettava. Ohjelmaluonnoksessa esitetyt toimenpide-ehdotuksia kestävä matkailun kasvuohjelmasta, matkailustrategian laatimisesta sekä luonto-, erä-, ja kulttuurimatkailun vetovoiman kehittämisestä kunnanhallitus pitää hyvinä.

4. Osaamisen lisäämisen ja osavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi suunnitellut toimenpiteet ovat oikeita, kunhan taataan, että niitä tosiasiallisesti edistetään. Määräaikaisen alueellisen opintolainahyvityksen pilotointi on lopulta vietävä kokeiluvaiheeseen, jotta päästään hankkimaan käytännön kokemuksia hyvityksen vaikutuksesta työvoiman saatavuuteen.

5. Koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta lisäävät tavoitteet on vietävä suunnitelmatasolta käytäntöön. Alkutuotannon saaminen Finnveran rahoituksen piiriin parantaisi maataloustuottajien investointimahdollisuuksia ja edistäisi omavaraisuutta. Kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi eri toimijoiden yhteistyöhön on varattava aikaa ja resursseja muun muassa kyber- ja valmiusharjoituksiin osallistumisen mahdollistamiseksi.

6. Kunnanhallitus viittaa fyysisen saavutettavuuden osalta lausunnon kohtaan 3 ja lisää liikenteen saavutettavuuden kannalta merkittävää olevan, että Joensuu-Helsinki reittilentoliikenne kuuluu jatkossakin 100 %:n

valtionrahoitukseen. Digitaalisten yhteyksien yhdenvertaisuus ei tule toteutumaan ilman liikenne- ja viestintäministeriön laajakaistarakentamisen tukea. Pitkien välimatkojen haja-asutusalueilla markkinaehtoinen verkkojen rakentaminen ei ole mahdollista. Markkinaehtoinen rakentaminen kohdistuu taajamiin, ja ilman valtion panostusta yhdenvertainen digitaalinen saavutettavuus jää toteutumattomaksi tavoitteeksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Toimenpiteitä varten ja tiedoksi

1. Lausuntopalvelu